

KENNIS EN PERCEPTIE OVER ZORGVERZEKERINGEN

Policy Brief 2

OVERZICHT

Elk jaar stappen meer dan een miljoen mensen in Nederland over naar een andere zorgverzekering om zich optimaal te verzekeren qua kosten, dekking en dienstverlening. Een overstap naar de juiste verzekering is nu extra relevant omdat in 2023 de collectieve zorgverzekering, waarbij werkgevers van bepaalde organisaties korting krijgen op de premie, wordt afgeschaft. Voor veel mensen betekent dit dat de zorgverzekering vanaf 2023 duurder wordt.

Het Nederlandse zorgverzekeringsstelsel is echter complex. Mensen moeten niet alleen kiezen tussen een aantal verzekeringsaanbieders, maar ook tussen een aantal opties die elke aanbieder aanbiedt. Hoe hoog zou het eigen risico zijn? Welke extra diensten in de aanvullende verzekering zijn nodig vanwege (verwachte) veranderingen in de gezondheid?

De keuze van mensen voor hun zorgverzekering hangt waarschijnlijk af van verschillende factoren. Om de beste keuze te kunnen maken, moeten mensen worden geïnformeerd over de belangrijkste pijlers van zorgverzekeringen. Maar ook hun perceptie van de verzekeringskosten kan van belang zijn. Mensen die zorgverzekeringen duur vinden, kunnen andere keuzes maken dan mensen die geen moeite hebben met de kosten van zorgverzekeringen.

In deze policy brief nr. 2 vatten we de belangrijkste resultaten samen van onze studie 'Barrières in het Nederlandse zorgstelsel' over de perceptie en kennis van zorgverzekeringen. Daarbij kijken we niet alleen naar de Nederlanders zonder migratie achtergrond, maar vergelijken we hen met mensen met een migratieachtergrond, waarbij we onderscheid maken tussen eerste generatie migranten (mensen die buiten Nederland zijn geboren) en tweede generatie migranten (mensen die in Nederland zijn geboren en van wie ten minste één ouder buiten Nederland is geboren). Deze beleidsbrief schetst de eerste belangrijke bevindingen van deze studie.

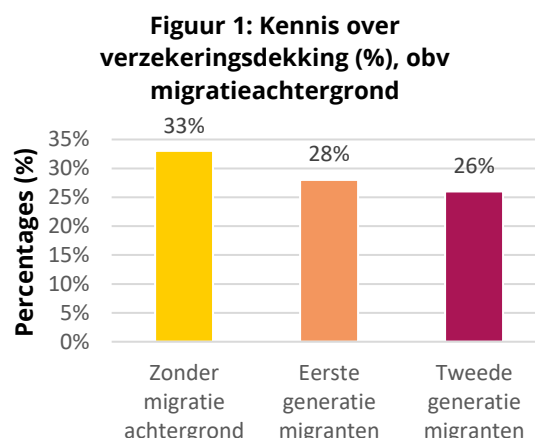
OPVALLENDE BEVINDINGEN

- Mensen in Nederland weten nauwelijks of bepaalde gezondheidsdiensten door de verzekeraar of door henzelf worden betaald.
- 58% van de Nederlanders zonder migratie achtergrond ervaart het Nederlandse zorgverzekeringsstelsel als ingewikkeld. Onder migranten van de eerste generatie zijn de cijfers nog hoger, namelijk 62%.
- De grote meerderheid van de Nederlanders zonder migratie achtergrond (74%) en de eerste (83%)- en tweede generatie migranten (75%) is het (sterk) eens met de stelling "Zorgverzekeringen in Nederland zijn duur".

Wat weten mensen over zorgverzekeringen?

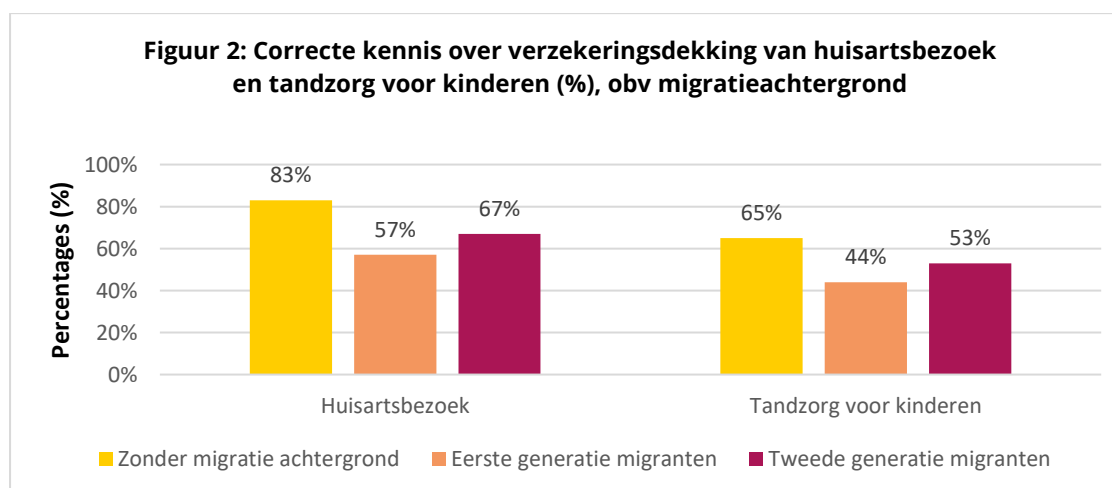
Mensen in Nederland weten verrassend weinig of bepaalde gezondheidsdiensten door de verzekeraar of door henzelf worden betaald. Wij vroegen de deelnemers van de enquête hoe 12 gezondheidsdiensten worden betaald (basisverzekering, aanvullende verzekering in combinatie met gebruik van eigen risico). De diensten variëren van huisarts- tot tandartszorg, anticonceptie en bevallen in het ziekenhuis. Nederlanders zonder migratie

achtergrond gaven het juiste antwoord voor ongeveer 33% van de gevraagde diensten. Eerste generatie migranten wisten slechts voor 26% van de vragen het juiste antwoord en migranten van de tweede generatie wisten het juiste antwoord voor ongeveer 28% van de gevraagde diensten.

Mensen weten meer over bepaalde gezondheidsdiensten dan over andere. Zo weet de grote meerderheid van de Nederlanders zonder migratieachtergrond (83%) dat een bezoek aan de huisarts wordt gedekt door de basisverzekering, zonder extra kosten. Echter, dit is slechts bekend onder 57% van de eerste generatie migranten en 67% van de tweede generatie migranten. Verder weet 65% van de Nederlanders zonder migratieachtergrond dat tandzorg voor kinderen tot 18 jaar onder de basisverzekering valt, maar dit is slechts bekend onder 44% van eerste generatie migranten en 53% van tweede generatie migranten.

Dit gebrek aan kennis kan nadelige gevolgen hebben voor het gezondheidsgedrag van mensen. Als mensen niet weten welke kosten er zijn verbonden aan een gezondheidsdienst, bestaat de kans dat ze minder geneigd zijn om van deze dienst gebruik te maken. Dit kan op zijn beurt hun gezondheid negatief beïnvloeden.

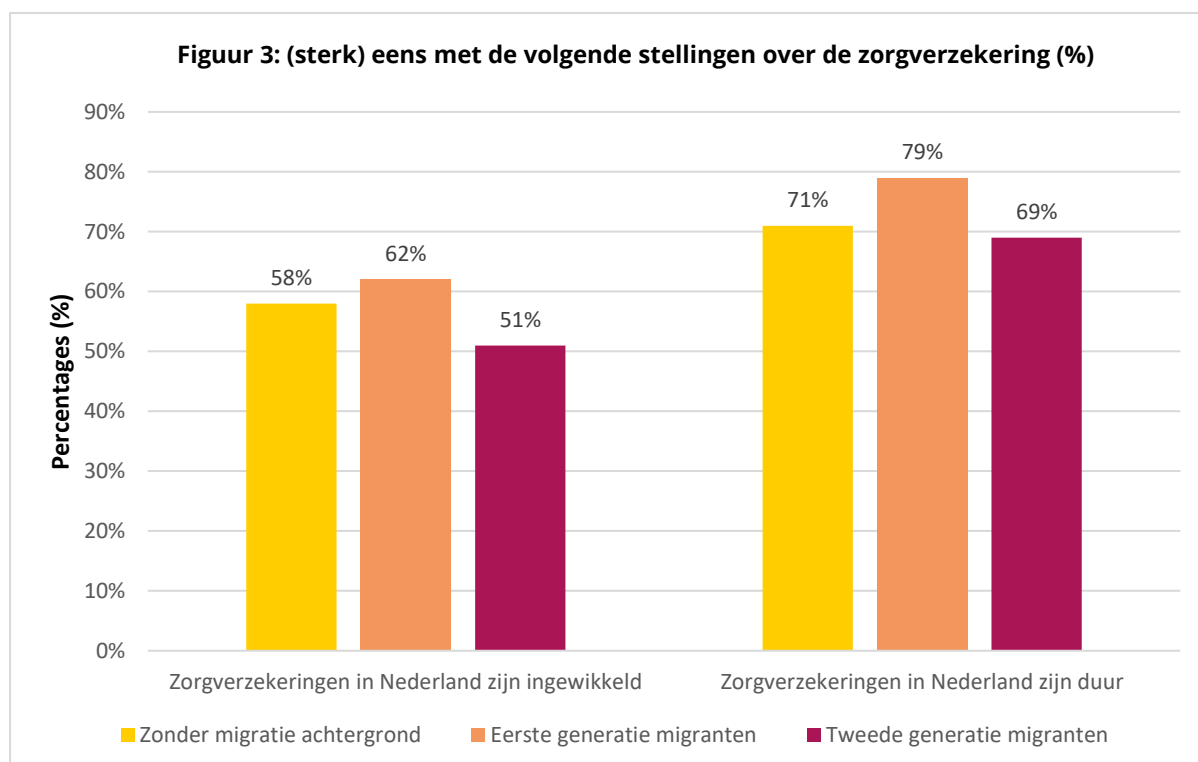

Hoe kijken mensen aan tegen de aanvraagprocedure en de verzekeringskosten?

De meeste van onze respondenten beschouwen het Nederlandse zorgverzekeringsstelsel als ingewikkeld - 58,4% onder Nederlanders zonder migratie achtergrond en onder migranten van de eerste generatie liggen de cijfers nog hoger: 61,7%. Als men niet weet in hoeverre diensten over het algemeen worden gedekt, kan het zoeken naar deze informatie belastend zijn.

Bovendien is de grote meerderheid van de Nederlanders zonder migratie achtergrond (74%) en de eerste (83%)- en tweede generatie migranten (75%) het (sterk) eens met de stelling "De ziektekostenverzekering in Nederland is duur". De perceptie dat zorgverzekeringen duur zijn, zou in 2023 nog sterker kunnen zijn, rekening houdend met de stijging van de kosten van de gezondheidszorg als gevolg van de vergrijzende bevolking en de inflatie.

Methodologische opmerking

Dit project, 'Barrières in het Nederlandse zorgstelsel', werd mogelijk gemaakt door de financiering door 'Migration and Societal Change' van de Universiteit Utrecht. De subsidie maakt het mogelijk onderzoeksgegevens te verzamelen in het LISS panel (Longitudinal Internet Studies for the Social Sciences, <https://www.lissdata.nl>). Het LISS panel is een representatief, online onderzoekspanel gebaseerd op een reële kanssteekproef van nederlandse huishoudens op basis van de Nederlandse bevolkingsregisters van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De vragenlijst werd in september 2022 uitgevoerd door CentERdata, gevestigd aan de Universiteit van Tilburg. De steekproef voor dit onderzoek omvatte 300 panelleden van autochtone Nederlandse afkomst, 150 panelleden die eerste generatie migranten met een niet-westerse achtergrond zijn en 150 panelleden die tweede generatie migranten met een niet-westerse achtergrond zijn. In totaal kwamen 869 panelleden in aanmerking voor het onderzoek, en 608 respondenten namen deel aan het onderzoek (respons van 70,7%).

Wilt u meer weten over het 'Barrières in het Nederlandse zorgstelsel' project of deze bevindingen? Stuur een e-mail naar Dr. Verena Seibel (v.m.k.seibel@uu.nl).

Auteurs: Verena Seibel en Jelena Arsenijevic, Universiteit Utrecht